

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування
Кафедра місцевого самоврядування та регіонального розвитку

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Спеціальність : 281 Публічне управління та адміністрування

Розробники

Ємельянов В.М.

Завідувач кафедри місцевого

самоврядування та регіонального розвитку

Штиршов О. М.

Гарант освітньої програми

Штиршов О. М.

Директор ННПУА

Ємельянов В. М.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Менеджмент публічних фінансів	
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Адміністративний менеджмент»	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	4	
Навчальний рік	2023/2024	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	
	(7, 8 семестр)	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 годин	
	4,5 кредити / 135 годин	1,5 кредити / 45 годин
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, підгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Лек. – 30 Сем. – 30	Лек. – 12 Сем. – 12
	С/р – 75	С/р – 21
Відсоток аудиторного навантаження	34 %	13 %
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	–	іспит

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів:

Реалізація освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю «Публічне адміністрування та управління» вимагає надання певного вагомого спектру знань та умінь, які сконцентровані у нормативній дисципліні.

Навчальна дисципліна «Менеджмент публічних фінансів» є нормативною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» і передбачає вивчення теоретико-методичних засад у сфері управління публічними фінансами.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент публічних фінансів» полягає у вивченні сукупності фінансових відносин як специфічної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, а також вивчення сутності державної фінансової політики, структури публічних фінансів, бюджетного устрою, сутності та призначення публічних видатків, поняття та необхідності фінансового вирівнювання. Це необхідно майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси як на загальнодержавному так і на регіональному рівнях що відбуваються в суспільстві. Розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин і їх особливостей у сфері державних фінансів, міжнародних фінансів і фінансів господарюючих суб'єктів, уміти розробляти і вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен:

знати:

- сутність, принципи та функції публічних фінансів;
- основні ланки сучасної системи публічних фінансів України;
- функції та повноваження органів влади щодо формування та реалізації заходів фінансової політики держави;
- нормативно-правову базу управління публічними фінансами в Україні;
- бюджетний устрій та поняття бюджетної системи України;
- сутність і призначення публічних видатків;
- об'єкт і суб'єкт управління публічними фінансами;
- сутність, мета, завдання, види та інструменти фіскальної та монетарної політики;
- економічну сутність та роль місцевих фінансів;
- принципи та основні форми міжбюджетних відносин;
- сутність та значення бюджетної децентралізації;
- призначення та види цільових фондів;
- поняття державного боргу, види та методи управління ним

вміти:

- обґрунтовувати заходи щодо зменшення ризиків публічних фінансів на основі аналізу бюджетних доходів, видатків, бюджетного дефіциту;
- розробляти прогностичні і програмні документи економічного і соціального розвитку області, району, міста;
- застосовувати показники кількісної та якісної оцінки ефективності використання бюджетних коштів;
- прогнозувати доходи та видатки місцевих бюджетів;
- розраховувати показники оцінки бюджетної децентралізації;

- застосовувати форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях;
- користуватись новими комунікаційними інструментами, що забезпечують своєчасне та ефективне спілкування органів влади та громадськості.

Очікувані результати навчання:

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Шифр	Інтегральні компетентності
	Здатність розв'язувати складні задачі у сфері публічного управління та адміністрування або участь у проведенні соціологічних наукових досліджень, що характеризуються інноваційними підходами до проблем, які виникають у суспільстві.
Шифр	Загальні компетентності
ЗК 12	Здатність працювати в команді.
Шифр	Фахові компетентності
ФК 02	Здатність синтезувати управлінські рішення у сфері публічного адміністрування в умовах повної та неповної інформації
ФК 12	Вміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, враховуючи механізми розвитку громадянського суспільства.
ФК 13	Здатність використовувати сучасні методи SWOT-аналіз, SMART-спеціалізації.

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 10	Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.
ПРН 16	Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності
ПРН 23	Застосовувати інструментарій оцінювання ресурсного забезпечення, ризиків та ефективності заходів щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, здійснювати техніко-економічне обґрунтування інноваційних проектів.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

IV курс

№ п/п	Тема	Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота
7 семестр				
1	Тема 1. Роль держави та її функції в економічному розвитку	2	2	5
2	Тема 2. Природа публічних фінансів	2	2	5
3	Тема 3. Публічні фінанси як елемент фінансової системи	2	2	5
4	Тема 4. Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів	2	2	5
5	Тема 5. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів	2	2	5
6	Тема 6. Державна фінансова політика та механізм її реалізації	2	2	5
7	Тема 7. Фіскальна та монетарна політика України	2	2	5
8	Тема 8. Бюджетна система та державний бюджет України	2	2	5
9	Тема 9. Державні публічні доходи та видатки	2	2	5
10	Тема 10. Місце податків у формуванні публічних фінансів	2	2	5
11	Тема 11. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України	2	2	5
12	Тема 12. Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах	2	2	5
13	Тема 13. Бюджетна децентралізація	2	2	5
14	Тема 14. Фінансове вирівнювання	2	2	5
15	Тема 15. Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів	2	2	5
	Всього за 7 семестр	30	30	75
8 семестр				
16	Тема 16. Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів	2	2	4
17	Тема 17. Платоспроможність, прозорість і стійкість публічних фінансів	2	2	4
18	Тема 18. Фінансовий менеджмент публічних фінансів	2	2	4
19	Тема 19. Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами України	2	2	3

20	Тема 20. Контроль публічних фінансів	2	2	3
21	Тема 21. Значення публічних фінансів у формуванні міжнародних економічних відносин	2	2	3
	Всього за 8 семестр	12	12	21
	Всього за курсом	42	42	96

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

IV курс

Денна форма

(7 семестр)

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Роль держави та її функції в економічному розвитку 1. Необхідність державного регулювання економіки 2. Економічні функції держави в умовах ринкової економіки 3. Принципи та методи державного регулювання економіки
2	Тема 2. Природа публічних фінансів 1. Передумови виникнення публічних фінансів 2. Поняття та ознаки публічних фінансів 3. Функції публічних фінансів
3	Тема 3. Публічні фінанси як елемент фінансової системи 1. Поняття та принципи побудови фінансової системи 2. Публічні фінанси та їх складові у фінансовій системі України 3. Публічні фонди як матеріальна основа публічних фінансів
4	Тема 4. Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів 1. Публічний інтерес як головна особливість публічних фінансів 2. Відмінні риси державних і приватних фінансів 3. Порівняння публічних, державних та приватних фінансів
5	Тема 5. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів 1. Фінансові право та фінансові правовідносини 2. Джерела фінансового права 3. Ключові нормативно-правові акти щодо публічних фінансових відносин
6	Тема 6. Державна фінансова політика та механізм її реалізації 1. Поняття і місце фінансової політики в економічній системі 2. Діяльність Міністерства фінансів України у сфері бюджетної, податкової, митної політики, у сфері бухгалтерського обліку та аудиторської діяльності, у сфері боргової політики 3. Види і типи фінансової політики 4. Поняття та структура фінансового механізму
7	Тема 7. Фіскальна та монетарна політика України 1. Сутність, завдання та види фіскальної політики 2. Сутність, мета та інструменти монетарної політики 3. Стабілізаційна політика держави
8	Тема 8. Бюджетна система та державний бюджет України 1. Бюджетний устрій та поняття бюджетної системи 2. Державний бюджет України 3. Бюджетна класифікація 4. Бюджетний процес
9	Тема 9. Державні публічні доходи та видатки 1. Публічні доходи та їх характеристика 2. Сутність і призначення публічних видатків 3. Зв'язок функцій держави у класифікації публічних видатків
10	Тема 10. Місце податків у формуванні публічних фінансів 1. Сутність та функції податків 2. Класифікація податків 3. Значення податків у формуванні публічних фінансів 4. Податкове стимулювання
11	Тема 11. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України 1. Фінансові ресурси місцевого економічного розвитку 2. Економічна сутність та роль місцевих фінансів

	3. Поняття місцевих бюджетів та їхні складові 4. Система місцевих бюджетів
12	Тема 12. Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах 1. Поняття, сутність та характеристика міжбюджетних відносин 2. Принципи та основні форми міжбюджетних відносин 3. Реформування міжбюджетних відносин в Україні
13	Тема 13. Бюджетна децентралізація 1. Сутність та значення бюджетної децентралізації 2. Цілі децентралізації в Україні 3. Переваги та недоліки децентралізації в Україні 4. Місцеві цільові програми як інструмент розвитку територій
14	Тема 14. Фінансове вирівнювання 1. Поняття та необхідність фінансового вирівнювання 2. Міжбюджетні трансферти: сутність та види 3. Дотація вирівнювання та додаткові дотації 4. Субвенції та кошти, що передаються до місцевих бюджетів
15	Тема 15. Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів 1. Сутність, призначення та види цільових фондів 2. Державні бюджетні фонди цільового призначення в Україні 3. Державні позабюджетні фонди соціального забезпечення в Україні

(8 семестр)

№	Тема заняття / план
1	Тема 16. Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів 1. Сутність фінансово-кредитних інструментів публічних фінансів 2. Економічна сутність та функції державного кредиту 3. Поняття державного боргу, види та методи управління ним 4. Видатки на обслуговування державного боргу 5. Облігаційні позики 6. Державні та місцеві гарантії 7. Кредити міжнародних фінансових організацій 8. Револьверний фонд 9. Краудфандинг
2	Тема 17. Платоспроможність, транспарентність і стійкість публічних фінансів 1. Теоретичні підходи до визначення сутності ризиків публічних фінансів 2. Індикатори оцінки постійної фіскальної політики 3. Платоспроможність держави та інструменти мінімізації ризиків для публічних фінансів 4. Транспарентність публічних фінансів України 5. Стійкість публічних фінансів
3	Тема 18. Фінансовий менеджмент публічних фінансів 1. Сутність фінансового менеджменту публічних фінансів 2. Пріоритетні дії уряду у контексті державних стратегій 3. Проблеми і перспективи управління у публічній сфері 4. Методи боротьби з корупцією в системі публічних фінансів
4	Тема 19. Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами України 1. Сутність та завдання інформаційного забезпечення 2. Електронне урядування та електрона демократія 3. Сервіс «Дія» 4. Портал Prozorro
5	Тема 20. Контроль публічних фінансів 1. Сутність, значення та завдання контролю 2. Види публічного фінансового контролю 3. Органи фінансового контролю за публічними фінансами та їх завдання

6	Тема 21. Значення публічних фінансів у формуванні міжнародних економічних відносин 1. Поняття та складові міжнародних економічних відносин 2. Структура і значення міжнародних фінансів 3. Міжнародна фінансова система
---	---

4.2. План практичних (семінарських) занять

IV курс Денна форма (7 семестр)

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Роль держави та її функції в економічному розвитку 1. Необхідність державного регулювання економіки 2. Економічні функції держави в умовах ринкової економіки 3. Принципи та методи державного регулювання економіки
2	Тема 2. Природа публічних фінансів 1. Передумови виникнення публічних фінансів 2. Поняття та ознаки публічних фінансів 3. Функції публічних фінансів
3	Тема 3. Публічні фінанси як елемент фінансової системи 1. Поняття та принципи побудови фінансової системи 2. Публічні фінанси та їх складові у фінансовій системі України 3. Публічні фонди як матеріальна основа публічних фінансів
4	Тема 4. Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів 1. Публічний інтерес як головна особливість публічних фінансів 2. Відмінні риси державних і приватних фінансів 3. Порівняння публічних, державних та приватних фінансів
5	Тема 5. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів 1. Фінансове право та фінансові правовідносини 2. Джерела фінансового права 3. Ключові нормативно-правові акти щодо публічних фінансових відносин
6	Тема 6. Державна фінансова політика та механізм її реалізації 1. Поняття і місце фінансової політики в економічній системі 2. Діяльність Міністерства фінансів України у сфері бюджетної, податкової, митної політики, у сфері бухгалтерського обліку та аудиторської діяльності, у сфері боргової політики 3. Види і типи фінансової політики 4. Поняття та структура фінансового механізму
7	Тема 7. Фіскальна та монетарна політика України 1. Сутність, завдання та види фіскальної політики 2. Сутність, мета та інструменти монетарної політики 3. Стабілізаційна політика держави
8	Тема 8. Бюджетна система та державний бюджет України 1. Бюджетний устрій та поняття бюджетної системи 2. Державний бюджет України 3. Бюджетна класифікація 4. Бюджетний процес
9	Тема 9. Державні публічні доходи та видатки 1. Публічні доходи та їх характеристика 2. Сутність і призначення публічних видатків 3. Зв'язок функцій держави у класифікації публічних видатків
10	Тема 10. Місце податків у формуванні публічних фінансів 1. Сутність та функції податків 2. Класифікація податків 3. Значення податків у формуванні публічних фінансів 4. Податкове стимулювання
11	Тема 11. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України 1. Фінансові ресурси місцевого економічного розвитку 2. Економічна сутність та роль місцевих фінансів 3. Поняття місцевих бюджетів та їхні складові

	4. Система місцевих бюджетів
12	Тема 12. Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах 1. Поняття, сутність та характеристика міжбюджетних відносин 2. Принципи та основні форми міжбюджетних відносин 3. Реформування міжбюджетних відносин в Україні
13	Тема 13. Бюджетна децентралізація 1. Сутність та значення бюджетної децентралізації 2. Цілі децентралізації в Україні 3. Переваги та недоліки децентралізації в Україні 4. Місцеві цільові програми як інструмент розвитку територій
14	Тема 14. Фінансове вирівнювання 1. Поняття та необхідність фінансового вирівнювання 2. Міжбюджетні трансферти: сутність та види 3. Дотація вирівнювання та додаткові дотації 4. Субвенції та кошти, що передаються до місцевих бюджетів
15	Тема 15. Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів 1. Сутність, призначення та види цільових фондів 2. Державні бюджетні фонди цільового призначення в Україні 3. Державні позабюджетні фонди соціального забезпечення в Україні

(8 семестр)

№	Тема заняття / план
1	Тема 16. Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів 1. Сутність фінансово-кредитних інструментів публічних фінансів 2. Економічна сутність та функції державного кредиту 3. Поняття державного боргу, види та методи управління ним 4. Видатки на обслуговування державного боргу 5. Облігаційні позики 6. Державні та місцеві гарантії 7. Кредити міжнародних фінансових організацій 8. Револьверний фонд 9. Краудфандинг
2	Тема 17. Платоспроможність, транспарентність і стійкість публічних фінансів 1. Теоретичні підходи до визначення сутності ризиків публічних фінансів 2. Індикатори оцінки постійної фіскальної політики 3. Платоспроможність держави та інструменти мінімізації ризиків для публічних фінансів 4. Транспарентність публічних фінансів України 5. Стійкість публічних фінансів
3	Тема 18. Фінансовий менеджмент публічних фінансів 1. Сутність фінансового менеджменту публічних фінансів 2. Пріоритетні дії уряду у контексті державних стратегій 3. Проблеми і перспективи управління у публічній сфері 4. Методи боротьби з корупцією в системі публічних фінансів
4	Тема 19. Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами України 1. Сутність та завдання інформаційного забезпечення 2. Електронне урядування та електрона демократія 3. Сервіс «Дія» 4. Портал Prozorro
5	Тема 20. Контроль публічних фінансів 1. Сутність, значення та завдання контролю 2. Види публічного фінансового контролю 3. Органи фінансового контролю за публічними фінансами та їх завдання

6	<p>Тема 21. Значення публічних фінансів у формуванні міжнародних економічних відносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та складові міжнародних економічних відносин 2. Структура і значення міжнародних фінансів 3. Міжнародна фінансова система
---	---

4.3. Завдання для самостійної роботи

IV курс

Денна форма:

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь – це один із видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Вміст доповіді — це представлена інформація, що відображає суть питання або дослідження щодо даної ситуації.

Творчо-пошукова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певної тематики, що здійснюється поза навчальним процесом.

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (ДОПОВІДЬ)

(робота має бути на 5-10 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

1. Фінансові ресурси держави: проблеми формування та ефективного використання.
2. Соціально-економічна сутність публічних фінансів як особливої форми економічних відносин.
3. Нормативно-правове забезпечення регулювання фінансових відносин в Україні.
4. Функції суб'єктів управління фінансами в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
5. Система державного фінансового контролю в країнах Європейського Союзу.
6. Особливості митної та валютної політики в Україні на сучасному етапі.
7. Фінансова політика в умовах глобалізації.
8. Фінансовий механізм та проблеми його становлення в Україні.
9. Дотримання загальної бюджетно-податкової дисципліни.
10. Актуальні цілі та завдання монетарної політики України.
11. Переваги та недоліки основних джерел формування публічних доходів.
12. Прогнозування обсягів доходів державного бюджету.
13. Досвід країн Європейського Союзу щодо організації бюджетного процесу.
14. Сучасна форма непрямого універсально оподаткування.
15. Розподіл видатків між ланками бюджетної системи України.
16. Регуляторні механізми бюджетної децентралізації.
17. Міжбюджетні взаємовідносини в зарубіжних країнах.
18. Нормативи відрядувань від загальнодержавних податків у доходи місцевих бюджетів.
19. Інструменти організації міжбюджетних відносин в Україні.
20. Благодійні фонди України.
21. Законодавча база функціонування цільових фондів.
22. Залучення грантів для місцевого економічного розвитку: закордонний досвід та українська практика.
23. Транспарентність бюджетного процесу як передумова фінансової децентралізації в Україні.
24. Фінансова стійкість місцевих бюджетів у довгостроковій перспективі.
25. Особливості концепції Good Governance у механізмі управління публічними фінансами.
26. Державна політика запобігання та протидії корупції в Україні.
27. Планування закупівлі та звітність як складові процесу управління публічними фінансами.
28. Акредитовані електронні торговельні майданчики.
29. Трансформація фінансової системи України в умовах євроінтеграції.
30. Громадський контроль в системі публічних фінансів.

ТЕМИ ТВОРЧО-ПОШУКОВОЇ РОБОТИ

(робота має бути 10-15 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

1. Обґрунтуйте необхідність державного регулювання економіки.
2. Охарактеризуйте економічні функції держави в умовах ринкової економіки.
3. Розкрийте сутність принципів та методів державного регулювання економіки.
4. Визначте складові публічних фінансів у фінансовій системі України.
5. Поясніть значення публічних фондів як матеріальної основи публічних фінансів.
6. Охарактеризуйте особливості держави як ринкового агенту.
7. Проведіть порівняльний аналіз публічних, державних та приватних фінансів.
8. Охарактеризуйте органи системи управління публічними фінансами в Україні.
9. Визначте та охарактеризуйте ключові нормативно-правові акти щодо публічних фінансових відносин.
10. Розкрийте сутність та завдання, види і типи фінансової політики.
11. Охарактеризуйте зміст та основні складові фінансового механізму.
12. Перелічте інструменти фіскальної політики та опишіть механізм їх використання.
13. Розкрийте сутність поняття інфляційне таргетування та особливості його застосування.
14. Охарактеризуйте етапи бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях.
15. Розкрийте сутність та методи бюджетного планування.
16. опишіть структуру державних видатків як частину публічних фінансів.
17. Поясніть ідею розподілу податкового навантаження.
18. Охарактеризуйте тенденції зміни державних видатків.
19. опишіть, які існують ефективні форми і методи державної підтримки підприємств в умовах трансформаційної економіки.
20. Обґрунтуйте сутнісні характеристики фінансів місцевих органів влади.
21. Розкрийте сутність та особливості основних моделей регулювання міжбюджетних відносин.
22. Визначте зміст та види фондів фінансових ресурсів цільового призначення.
23. Охарактеризуйте особливості надання гарантій за державними та місцевими запозиченнями.
24. опишіть сучасну діяльність Міністерства фінансів України у сфері боргової політики.
25. Розкрийте сутність ризиків публічних фінансів та бюджетних ризиків.
26. Охарактеризуйте інструменти мінімізації ризиків для публічних фінансів.
27. Поясніть концептуальні засади забезпечення бюджетної транспарентності.
28. Визначте систему антикорупційних органів України та охарактеризуйте найпоширеніші форми корупції.
29. опишіть програми підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів в Україні: в чому полягає їх сутність.
30. Охарактеризуйте міжнародну фінансову систему з об'єктивної та суб'єктивної сторін.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до виконання самостійної та творчо-пошукової роботи;
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

5. Підсумковий контроль
IV курс
Денна форма
Питання до іспиту з навчальної дисципліни
«Менеджмент публічних фінансів»

1. Сутність та призначення публічних фінансів.
2. Принципи та функції публічних фінансів.
3. Структура публічних фінансів.
4. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.
5. Роль публічних фінансів у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни.
6. Сутність і види державної фінансової політики.
7. Принципи та методи державного регулювання економіки.
8. Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні.
9. Теоретичні підходи до визначення та аналізу ризиків публічних фінансів.
10. Заходи щодо зменшення ризиків публічних фінансів України.
11. Сутність і призначення публічних видатків.
12. Видатки на державне споживання.
13. Сутність бюджетного фінансування.
14. Класифікація публічних видатків.
15. Функції, завдання та повноваження центральних та місцевих фінансових органів у системі управління публічними фінансами.
16. Сутність програмно-цільового методу планування видатків бюджету у бюджетному процесі.
17. Показники кількісної та якісної оцінки ефективності використання бюджетних коштів.
18. Форми та принципи державного фінансового контролю.
19. Органи державного фінансового контролю в Україні, їх завдання та повноваження.
20. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.
21. Роль та доходи Державного бюджету України.
22. Поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту.
23. Види бюджетного дефіциту.
24. Джерела фінансування дефіциту бюджету.
25. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.
26. Суть та етапи бюджетного процесу.
27. Повноваження та функції місцевого самоврядування.
28. Економічна сутність місцевих бюджетів.
29. Система формування доходів місцевих бюджетів.
30. Система планування видатків місцевих бюджетів.
31. Сутність порталу Дія.
32. Система електронних закупівель ProZorro.
33. Механізми забезпечення прозорості бюджету та залучення громадськості на національному рівні.
34. Форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях.
35. Врахування суспільних запитів при розробці проектів місцевих бюджетів.
36. Інтерактивні сервіси забезпечення комунікації органів влади та громадськістю в сфері бюджетного процесу.
37. Відмінні риси державних і приватних фінансів.
38. Види і типи фінансової політики.
39. Сутність, мета та інструменти монетарної політики.
40. Зв'язок функцій держави у класифікації публічних видатків.
41. Значення податків у формуванні публічних фінансів.
42. Принципи та основні форми міжбюджетних відносин.
43. Міжбюджетні трансферти: сутність та види.
44. Державні бюджетні фонди цільового призначення в Україні.

45. Економічна сутність та функції державного кредиту.
46. Індикатори оцінки постійної фіскальної політики.
47. Стійкість публічних фінансів.
48. Державні позабюджетні фонди соціального забезпечення в Україні.
49. Поняття державного боргу та його види.
50. Сутність фінансового менеджменту публічних фінансів.
51. Методи боротьби з корупцією в системі публічних фінансів.
52. Сутність та завдання інформаційного забезпечення управління публічними фінансами.
53. Органи фінансового контролю за публічними фінансами та їх завдання.
54. Міжнародна фінансова система.
55. Нормативно-правове забезпечення державного фінансового контролю.
56. Основні економічні наслідки державного боргу.
57. Роль місцевих фінансів у розвитку територій.
58. Податкове стимулювання.
59. Форми і методи державної підтримки підприємств в умовах трансформаційної економіки.
60. Світовий фінансовий ринок та його складові.

**Приклад білету до іспиту для ІV курсу денної форми
(20 балів x 2 питання = 40 балів)**

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Галузь знань: 28 – Публічне управління та адміністрування
Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Навчальна дисципліна – **МЕНЕДЖМЕНТ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ**

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ № _____

1. Заходи щодо зменшення ризиків публічних фінансів України.
2. Форми та принципи державного фінансового контролю.

Розробник: д. держ. упр., професор

Ємельянов В.М.

Завідувач кафедри: к. н. держ. упр., доцент

Штиршов О.М.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання творчо-пошукової роботи; виконання самостійної роботи (доповіді); усні відповіді на семінарських заняттях; Іспит.

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, надання відповідей на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль з дисципліни «Менеджмент публічних фінансів» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в семестрі, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Оцінювання для заочної форми (IV курс):

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
7 семестр			
Опитування на сем. заняттях	5	15	75
Виконання самостійної роботи (доповідь)	10	1	10
Виконання творчо-пошукової роботи	15	1	15
Всього за 7 семестр			100
8 семестр			
Опитування на сем. заняттях	5	6	30
Виконання самостійної роботи (доповідь)	10	1	10
Виконання творчо-пошукової роботи	20	1	20
Загальна кількість балів			60
Іспит			40
Всього за курс			100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Опитування на семінарах включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача) відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння довіязати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Доповнення здійснюється студентом по темі семінару після основної відповіді по питанню винесеному на семінарське заняття. Метою доповнення є більш повне розкриття питання, винесеного на семінарське заняття, або висвітлення різноманітних наукових, практичних, правозастосовних аспектів даного питання

Вирішення практичних завдань здійснюється в вигляді розв'язанні задачі по темі семінару, які надані викладачем студентам на попередньому семінарі. Студент самостійно,

опрацьовуючи вдома матеріал до семінару, вирішує задачу з належним аргументування та посилання на відповідні норми законодавства. На семінарі студент усно доповідає вирішення задачі. При не повній відповіді або невірній, в розв'язанні задачі допомагають інші студенти з відповідним оцінюванням їх відповідей або участі в обговоренні.

Наукова доповідь готується з обов'язковим розглядом дискусійного в науці питання з викладенням власної точки зору на дану проблему, яка підтверджується належними аргументами. Теми доповідей студенти обирають самостійно. Головна умова – це новизна та проблематика. Обсяг доповіді не повинен перевищувати 10 сторінок. Доповідь висвітлюється перед аудиторією 5 хвилин. Студент повинен відповідати на запитання.

Денна форма 7 семестр

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали за опитування на семінарських заняттях (5 балів x 15 занять = 75 балів)			
Критерії оцінювання		5 балів	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. 	5	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 	3	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. 	0-1	
2. Самостійна робота (доповідь)			
Критерії оцінювання		10 балів	
	робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	9-10	
	робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	7-8	
	робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	5-6	

робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	3-4
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-2
3. Творчо-пошукова робота	
Критерії оцінювання	15 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	15
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	11-14
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	7-10
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	3-6
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-2

8 семестр

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали за опитування на семінарських заняттях (5 балів x 6 занять = 30 балів)			
Критерії оцінювання		5 балів	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. 	5	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 	3	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. 	0-1	

2. Самостійна робота (доповідь)	
Критерії оцінювання	10 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	9-10
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	7-8
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	5-6
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	3-4
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-2
3. Творчо-пошукова робота	
Критерії оцінювання	20 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	16-20
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	12-15
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	8-11
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	4-7
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-3
4. Іспит з дисципліни (20 балів x 2 питання)	
Критерії оцінювання	
Іспит з дисципліни містить питання згідно навчальної програми. Студент відповідає на два питання.	40 балів

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Актуальні проблеми фінансового управління: глобальні тенденції і національна практика / за ред. Т. І. Єфіменко. К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2018. 496 с.
2. Бліщук К. М., Козак І. І. Ефективність управління публічними фінансами в нових економічних умовах. Ефективність державного управління. 2020. № 2 (63). С. 201–214. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.63.2020.212676>.
3. Бюджетна система: тенденції розвитку https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/2019-07-08-budget_book.pdf
4. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 532 с.
5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. / [Титарчук І.М., Негода Ю.В.] – К.: Компринт, 2017. – 305 с.
7. Винниченко Н.В. Публічний фінансовий менеджмент: проблеми визначення сутності та сфери застосування. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 11. С. 21–26. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.11.1>.
8. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. Місцеві фінанси: Навчальний посібник / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська, М.І. Мельник. – К.: Алерта, 2011. – 328 с.
9. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>.
10. Ємельянов В., Козлова Л. Особливості реалізації концепції SMART-спеціалізації в Україні. Публічне управління та регіональний розвиток. 2020. № 6. С. 777-801. <https://doi.org/10.34132/pard2019.06.04>.
11. Лопушинський І., Ємельянов В. Концесія в портовій галузі України як форма державно-приватного партнерства. Публічне управління та регіональний розвиток. 2021. № 11. С. 232-250. <https://doi.org/10.34132/pard2021.11.11>.
12. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
13. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Інструменти стимулювання персоналу в процесі підвищення ефективності діяльності підприємств та банків. Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи : зб. матеріалів IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16–17 травня 2017 р.). Одеса, 2017. С. 137–140. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11469/1/137-140%2b.pdf>.
14. Національна економічна стратегія на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>.
15. Негода Ю.В., Олійник Л.А. Місцеві фінанси: навчальний посібник. /Ю.В. Негода, Л.А. Олійник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. – 300 с.
16. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8312021-%D1%80#n9>.
17. Сучасна бюджетна система https://www.ibser.org.ua/sites/default/f/170x240_preview_0.pdf
18. Транспарентність публічних фінансів — протидія корупції: монографія / за заг. ред. І. О. Школьник, Т. Г. Савченка. Суми : Ярославна. 2018. 186 с.
19. Хомутенко А. В. Методичний інструментарій управління державними фінансами. Проблеми економіки. 2018. № 2 (36). С. 350–356. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-20182_0-pages-350_356.pdf
20. Христенко Л. М., Чорна О. Ю. Публічні фінанси та фінансовий менеджмент у публічній сфері: сутність понять, відмінні риси та особливості системних складових. Вісник

східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2020. № 2 (258). С. 96–102. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2020-258-2-96-102>.

21. Шолкова Т. Б. Поняття та значення управління публічними фінансами. Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). 2019. № 15. С. 143–151. DOI: <https://doi.org/10.33244/2521-1196.15.2019.143-151>.